

Van autodealer naar ontwikkelingswerker

Op eigen benen leren staan

Ronald de Groot mocht zich in alle opzichten geslaagd noemen, tot hij begon te beseffen dat hij zijn gevoel niet volgde. In 2004 ging uiteindelijk het roer om. Hij vindt zichzelf geen lefgozer, geen risicozoeker.

Maar hij gaat er vanuit dat hij “met één lichaam maar één kans krijgt om gelukkig te leven”. En voelt zich als herboren in Zambia.

Het bestuur van de HDA

De meubelmakerij

Zwemmen met zoon Dion

“Al sinds 1918 wordt in mijn familie van vader op zoon het stokje van het autovak doorgegeven. Het was dus al niet eenvoudig om daar uit te stappen. Bovendien: was ik ook verder niet immens gelukkig? Getrouwd, vader van drie prachtkinderen, een succesvolle carrière, in de zomers drie zalige vakantieweken in Frankrijk? Waarom zou ik in vredesnaam mijn bedrijf verkopen? Noem het een midlifecrisis, maakt me niet uit. Feit is dat rond 2001 wat ik deed en voelde niet in evenwicht was. Als een volleerde acteur enthousiasmeerde ik mijn klanten tot de aankoop van steeds luxere wagens. Toch had ik mijn klanten liever gezegd: ‘Joh, die kar van jou is nog oké. Wat wil je in Nederland met een sterkere motor

en een grotere versie? De files groeien en de parkeerruimte krimpt!’ Met 33 man personeel en mijn importeurs zat ik zes dagen per week in het keurslijf van meer en meer presteren. Aan die werkdruk ging ik kapot. Mijn lijf deed pijn van de stress, mijn kaken pijn van die constante glimlach. Zo zou ik geen vijfzig worden. Mijn behoefte los te raken van bezit was er al een tijdje. En uiteindelijk besloot ik: ik verkoop de zaak. In 2003 was ik vrij om te denken: wat ga ik doen?”

Een humane missie

“Na de verkoop van mijn bedrijf pelde ik de opgebouwde facade van me af. Al sinds ik in 1996 mijn eerste reis naar mijn oom, Harry Uitendaal, in Zambia had gemaakt, was materiële verrijking voor mij

een nutteloos doel geworden. Mijn oom is daar in 1966 als pater naar de missie naar vertrokken. Al snel maakte hij zijn taak zieltjes te winnen voor de kerk ondergeschikt aan ontwikkelingswerk en bouwde hij bruggen, scholen en ziekenhuizen. In Zambia wordt een gehandicapt kind vaak als een vloek gezien, als een schande, die de familie voor de buitenwereld verstopt. Voor bezoekers verschuilt het zich in een hutje achterop het erf, of zelfs in een gat onder de grond. Mijn oom ontfermt zich daarom al vanaf het begin speciaal over de gehandicapten; de doven, blinden, verlamden, kreupelen, poliopatiënten. Hij betreft ze als volwaardige mensen bij al zijn initiatieven. Elke cent wordt daarbij door hem zo goed besteed,

dat ik sinds dit bezoek gulle Hollanders vraag geld te storten op zijn rekening, wanneer ze me een verjaardagscadeau of relatiegeschenk willen geven.”

Naar een toekomst

“Ook mijn goede vriend Henk Weijers zamelde, op het feest van zijn 65ste verjaardag, geld in voor de projecten van mijn oom. En eind 2002 brachten wij dat samen naar Zambia, waar we een paar weken over mijn ooms schouder meekeken. Daar merkte ik dat, hoe soberder ik leefde, hoe lekkerder ik me voelde. Mijn kostuum en leren veterschoenen maakten plaats voor een T-shirt en slippers. Met mijn handen at ik een maïsgerecht op een krukje of een matje en waste me in de rivier. Blootvoets voetbalde ik, op gezonde sterke witte benen, met jonge mannen op krukken en protheses. Ik verbaasde me over hun kracht, hun energie. Toch neemt niemand in Zambia ze in dienst, uit vrees voor onheil. Samen kwamen Henk en ik tot het plan om onze ondernemerstalenten op deze groep over te brengen. Als wij gehandicapten in het zadel helpen met een eigen bedrijfje, kunnen ook zij als zelfstandige en respectabele burgers leven. Werk leidt tot opleiding, tot huisvesting, tot een toekomst. Na gesprekken met mijn oom Harry én de gehandicapten werd het startsein voor stichting ‘Op Eigen Benen’ gegeven. Wat al voor de verkoop van mijn bedrijf was begonnen, kreeg nu mijn volle aandacht.”

‘De onderlinge band tussen mensen is veel rijker dan in het westen’

Op Eigen Benen

“Inmiddels zit onze stichting in Solwezi, de provinciehoofdstad. We begeleiden mensen met een lichamelijke handicap op hun weg naar een zelfstandig ondernemerschap. Dat kan heel concreet zijn: de kleermaker ontvangt een naaimachine, de timmerman een gereedschapskist. Zo kunnen ze aan de slag en leren ze ‘figuurlijk’ op eigen benen staan. Om dat ook letterlijk te kunnen, helpen we ze ook bij het verkrijgen van krukken, een rolstoel, protheses en medische hulp. Vanuit dit initiatief ontstond ons hoofdproject: de Holland Disabled Association (HDA) ván en vóór gehandicapte ondernemers. Nieuwe leden met een goed bedrijfsplan kunnen via deze vereniging ondersteuning krijgen met gelden en middelen van ‘Op Eigen Benen’, mits ze aantonen dat hun projectplan winstgevend is. Veel of weinig winst maakt niet uit, al is het maar één cent. Niemand kan achteroverleunen en zijn hand ophouden, ze moeten zelf met een plan naar de HDA komen.”

Van ondernemen naar export

“Op dit moment zetten we bijvoorbeeld een onderhoudsmonteur van fietsen, rolstoelen en krukken op de rit. Wij zijn er voor coaching en advies, maar we pushen niets. Om een project echt te laten slagen moet de verantwoordelijkheid liggen bij de Afrikaan zelf. Vanuit ‘Op Eigen Benen’ en de HDA ontstaan ook steeds nieuwe projecten, zoals het Holland

Guesthouse; een internaat voor kinderen, die door meningitis en malaria doof zijn geworden. Er zijn landbouwprojecten, een viskwekerij et cetera. De grote animator van de HDA is overigens Gift. Hij is 30 jaar en een van de beste kleermakers van Solwezi, al is zijn onderlichaam volledig verlamd. Hij praat nieuwkomers moed in, leert ze doorzetten en fungeert als een ware mentor. Mijn oom Harry Uitendaal vond hem in de wildernis en nam hem mee. Hij gaf hem les, regelde medische hulp en een rolstoel en van verschoppeling werd Gift een mens. Met hem is er een behoorlijke groep mensen die er, vanuit het niets, nu helemaal toe doen. Kleermakers, landarbeiders, chauffeurs, timmerlieden. De meubelmakerij ‘Mukwa Originals’ realiseert zelfs een eerste exportproduct: een door de Piet Hein Eek ontworpen stoel, die te koop is bij De Wereld van Jansje in Haarlem. Al die ontwikkelingen vragen om scholing, leren omgaan met planning, het maken van contracten, het beheren van financiën, vooruitdenken. Er is in Afrika wat dat betreft nog zo vreselijk veel te doen. En dan zijn er nog de ziektes als aids en malaria en diaree en het hoge sterftecijfer bij jonge kinderen en moeders. Een vrouw in het kraambed hoort als eerste: je hebt het overleefd, daarna pas: je hebt een gezonde baby. Maar Zambianen delen wel alles met elkaar: feest, verdriet, bezit, kennis. De onderlinge band tussen mensen is veel rijker dan in het westen.”

Het naaiatelier

De certificaten zijn uitgereikt na een cursus financieel beheer

Het thuisgevoel

Brenda kookt water voor thee in de buitenkeuken. Intussen leggen medewerkers een internetverbinding aan naar Nedeland

Brenda staat hier voor een ander project

Bij de zwemplek bij de rivier spelletjes doen met dove kinderen

Na de operatie

'Terugkijkend kan ik haast niet geloven dat ik mijn leven voor 2004 ook met plezier beleefde'

Tol betalen

"Helaas gaan de veranderingen in mijn leven ook gepaard met verdriet. Een half jaar na de verkoop van de zaak bleken mijn (ex)vrouw en ik van elkaar vervreemd te zijn. En mijn vriend en partner Henk Weijers overleed veel te jong. Ik stond alleen in mijn zoektocht naar mezelf, maar ook naar een nieuwe werkkring. De stichting is natuurlijk een fantastische tijdsbesteding, maar ik moest ook mijn gezin in Nederland onderhouden. Daar kwam bij dat ik in Zambia een nieuwe liefde vond: Brenda. Daardoor ging het ineens over de toekomst van twee gezinnen. In Zambia gebruiken ze het woord *Kesha* wat zowel morgen, overmorgen als gisteren betekent. Oftewel: alles gebeurt als het er het goede moment voor is. In Solwezi trok de arbeidsmarkt aan. Daarmee kwam mijn kans op een nieuwe werkkring. In een oude Toyota pick-up rijd ik nu als aannemer door de regio en bouw ik eenvoudige huisjes. De verkoop en verhuur ik aan nieuwe arbeiders en dat geeft mijn twee gezinnen financiële zekerheid. Ik vestigde me definitief met Brenda en haar dochtertje Viola op een familieboerderij. Door mijn huwelijk met Brenda kreeg ik er een enorme familie bij. Maar ook mijn eigen kinderen weten dat ik er voor ze ben. Al zijn ze inmiddels 15, 17 en 19 jaar; zomers kamperen we samen in Frankrijk. En door sms'jes en e-mail houden wij dagelijks contact.

Maar die duizenden kilometers afstand... Voor mij blijft het tol betalen."

Fitter en sterker

Terugkijkend kan ik haast niet geloven dat ik mijn leven voor 2004 ook met plezier beleefde. Ik heb geen krant, geen televisie en bezit niet veel, maar kom niets te kort. Mijn vrienden vinden me milder, mijn kinderen vinden me geduldiger. Deze zomer werd ik vijftig, maar ik ben fitter en sterker dan in mijn dertigerjaren. Elke morgen zwem ik voor het ontbijt in de rivier. Vanaf een uur of tien stap ik op de fiets, of in mijn ouwe pick-up. Ik werk met mijn lokale personeel aan mijn huisjes, overleg met oom Harry over onze projecten, stap binnen bij Gift voor een kop gemberthee of bezoek een net geopereerd meisje. En op mijn hurken bak ik Hollandse pannenkoeken voor Viola. 's Avonds luister ik naar de raadselachtige geluiden uit de jungle onder de sterrenhemel. Op zo'n mooie avond ontvang ik een sms'je van mijn zoon: 'Hoi pap, ben op een te gek Afrikaans feest, moet zo aan jullie denken!' was zijn boodschap."

Op www.eigenbenen.nl lees je alles over de stichting. Volg Ronald en Brenda in Zambia via <http://eigenbenen.waarbenijj.nu>

De stoelen uit Zambia van De Wereld van Jansje zijn te koop in de Grote Houtstraat in Haarlem, zie www.jansje.org

Bij het invallen van de avond, op een vuurtje waterkoken voor thee, kletsen, relaxen, luisteren naar de tropengeluiden

Onze trouwerij

De complete familie

Zondagochtendbadminton voor ons huisje